

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Andrieu Bârseanu.

D. Dr. Nicolae Oncu a primit ieri dela d. Andrei Bârseanu, profesor în Brașov, membru al Academiei Române, vice-președinte al Asociațiunii următoarea depeșă:

Brașov, 25 Iunie.

Vă felicit pentru declarația hotărâtă din numărul de ieri al „Tribunei”. Ea va spulbera multe nedumeriri și va contribui la restabilirea păcii mult dorite.

Bârseanu.

Telegrama asta explică multe. Mai întâi că și o personalitate atât de aleasă ca cea a d-lui Bârseanu, a putut să cadă victima campaniei de calomnii și minciuni cu care s'a căutat a se intina reputația unui ziar, acărui scris protesta zilnic în modul cel mai hotărât în contra lor. De aci putem concluda asupra restului de oameni „capacitați”. A doua că minciuna și calomnia a ajuns deja la scadență. Nimic nu va putea opri de acum lumina care începe să se facă. Și a treia, că făcută odată aceasta lumină, restabilirea păcii și a ordinii interne în partid, va urma în mod firesc dela sine.

Să ne aducem numai aminte, de unde s'a început actuala criză gravă în partid? În ziarul nostru s'au scris câteva articole de critică asupra stărilor noastre din partid și s'a lansat ca soluție a multor anomalii, o primenire de idei și de oameni. Articolele, cele mai multe iscălite, veneau din partea celor mai consacrați scriitori ai

noștrii, grupați în jurul „Tribunei”, din partea unor oameni deci, cari, cum spunea eruditul nostru istoric, d. Xenopol, reprezintă mai esențial aspirațiunile unui neam. Ideile desfășurate, ca orice idei noi și moderne n'au aflat complăcerea tuturor, cu deosebire a oamenilor întârziți în gândire, și refractari pentru orice spirit de inovație. Asta pân'aci era însă și logic și natural. S'a zis, că s'a trecut măsura, s'a exagerat, s'au făcut greșeli, nedreptăți, s'au atins în mod inutil susceptibilități. Se poate. Dar la o discuție de idei se răspunde cu o discuție de idei și nu cu calomnii, invective și minciuni. Nemulțumiții noștrii asta au făcut-o. S'au burzului, s'au adunat și au făcut o conspirație împotriva cinstei ziarului care publica acele articole, ca în chipul acesta să înăbușe cele mai curate convingeri. Nici nu s'a încercat măcar a se răspunde acelor idei încredinate, ci s'a insinuat, pe calea calomniei celei mai îndrăznețe, că ele au fost puse în circulație cu intenția perversă de a sparge partidul, de a sgudui încrederea în conducători de a slăbi disciplina și solidaritatea și de a duce partidul întreg ca o poamnă coaptă — cum a spus d. Braniște din Lugoj — în brațele lui Mangra, cu care acest ziar, prin oamenii săi de încredere n'au încetat a susține legături oculte. Calomnia asta, precum pot vedea cetitorii la alt loc al ziarului nostru, continuă, a fi, — cu o frivolitate fără seamăn, — răspândită de oamenii interesați.

Față cu pornirile ce s'au deslănțuit împotriva noastră, noi am căutat să convin-

gem lumea că e necinstit ca unei opinii curate să-i opui o calomnie stupidă, că nu am voit să provocăm ceartă țigănească nici să cercăm desunirea. „Disciplina” și „solidaritatea” nu trăiesc numai prin numele lor, nu se slăbesc cu critice și nu se întăresc cu fetișismul persoanelor.

În mijlocul acestor interminabile discuții, dacă le mai putem numi așa, mărturisim că de multeori ni s'au ațintit ochii asupra figurei senine și luminoase a d-lui Andrei Bârseanu. D-sa nu e membru în comitet, nu e nici „fruntaș” în sensul curent al cuvântului, nici om politic nu e, dar orice popor își păstrează unele rezerve, oameni cari n'au nevoie de mandat formal, fiindcă au unul superior și mai de preț, mandatul moral de a ieși la vremuri de grea cumpănă. Ni-se spunea chiar, că d. Bârseanu, ne desaprobă, ne detestă. Și ne ziceam în gândul nostru, foarte bine, nici nu-i cerem să se solidarizeze cu greșelile noastre, pe cari n'avem imprudența a spune că nu le avem, poate nici cu convingerile noastre, cari încă n'au monopolul, dar e posibil oare, ca un cugetător, un suflet de artist, scriitor el însuș să nu vază că aici e vorba doar de sugrumarea libertății de gândire, de un pedantism rigid și reacționar, îndușmănit cu orice idee de progres, și că sub masca pretextelor de „disciplină” și „solidaritate” în realitate se ascunde cea mai crasă intoleranță față de orice evoluționism și idee nouă în viața noastră publică.

Telegrama, care ni-a venit ieri, și care trebuia să vie, explică tot. Scrupurile

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Visul.

De Em. Gârleanu.

După furtuna groaznică ce clătinase lumea din temelii ei, ciurul cerului se umplu cu grăunțe de aur; — câte o stea scăpata în răsămpuri, de tăia văzduhul albastru într'o dără luminoasă. Fieea încremenise; pământul par'că și ațintise urechea să asculte ceva.

Dar Pilat nu îndrăznise să iasă din cămara ei și, înădușit încă de sudorile spaimei, căuta să prinză cu auzul dacă smochinul de lângă casă și mai lovea crengile de zid.

O tăcere de moarte se lăsase pe sălile lungi, și în odăile largi cari, cu câteva ciasuri înainte, hohotiseră de blestemele și țipetele mulțimei înfuriate de afară.

Cel din urmă răsunset îl furase, zidurilor de piatră, glasul sutașului care strigase lui Pilat, de după ușa zăvorâtă, că Omul fusese răstignit.

Când din dosul ferestrei lumina unei năvăli înăuntru, Pilat păși din colțul în care încremenise, trase de pe pat cerga, apoi, fără să-și scoată vestimintele de pe el, se afundă în așternutul larg și moale, să adoarmă.

Se silea să nu se mai gândiască la nimic; își alunga amintirile. Nu isbutea. Crâmpee de vedenii i-se înfățișau ochilor: fețe crunte, priviri

sticloase, brațe svârcolite. Uneori sutele de obrăzuri se apropiau, se amestecau, se contopeau unul în altul și, deodată, un chip blând, cu ochii umezi și calzi, se întrupa aeeva, — chipul lui Isus par'că; — privea la el!

Pilat strângea genele și alunga vedenia: atunci capetele răsăreau din nou, sute, mii la un loc. Sudorile începeau iarăși să-i înmoaie tâmpile.

Adormi într'un târziu, când zorile stâng luminile cerului, să-l rumenească numai ele.

Și somnul ce-i puse stăpânire pe viață, fu robit, la rîndu-i, de cătră un vis ciudat:

...Se văzu Pilat, deodată, un negustor bogat în mărfuri, călătorind, cum călătorise în tinerețe, pe clătinatele ape ale Tiberiadei.

Cum purcesese pe lângă țârm, vântul se învioră, umfla vîntrelele largi, și nava lunecă pe fața întinsă a mării cum paserile cerului lunecă în aer.

Iar, în mers, țârmurii când se apropiau de mai să prindă pânțelele corăbiei între ei, când se împingeau departe, de ochiul nu-i mai putea zări.

Se mai făcea că pe navă numai el, și nici un alt corăbier nu mai era.

Se mustra Pilat, negustorul, în cugetul lui, că pe nimeni alt nu luase. Și cetatea rămăsese mult în urmă, și la alta târziu ajungea.

Așa se chinuia Pilat să întoarcă singur pânza în vînt, căci marea acuma prinsese, fără de veste, a se frământa.

Și iată că, deodată, pe țârm se rumenesc în apus neașteptatele ziduri ale unei cetăți; și pe țârm puzderie de oameni. „De aici o să-mi iau corăbieri”, socoti Pilat.

Dar nici n'apuca bine să-și sfârșească gândul, și, de pe țârm, strigăte asurzitoare se amestecară în văzduh, și mâni furioase aruncară o ploaie de pietre asupra năvii.

Pietrele sunau în pereții de scânduri, iar unele lovira catargul, și catargul părea că e de sticlă și se sfarmă în fîndări pe podeaua năvei, iar pânza lui sbură în rîu ca un fulg smuls.

În clipa aceea soarele, rotund și roșu ca jăratecul, se afundă în zare; o dără de sânge se prelinse peste apele negre până la navă, apoi, repede, luna prinse să se rostogolească pe cer, printre norii negrii ce-și atârnavu zdrențele până deasupra mării.

Vântul începu să șuere; valurile își deschideau buzele lacome. Între cer și pământ numai urletul apei se auzea.

Cuprins de frigurile morții, Pilat zăcea în fundul năvii, cu genunchii la gură, cu pumnii la tâmpile, clătămîndu-și dinții.

Și parcă își dedea acum seamă că negustor nu era, că numai pe mare se găsea el, Pilat din Pontiu, și pe mare ce căuta? Un tunet; apoi un trăznet asurzitor lumină o clipire priveliștea de groază; un val se înalță până la cer și lovi naia de o sfărâmă în bucăți.

Pilat căzu pradă apei spumegânde. Cu încordări desnădăjduite dădu din brațe să se agațe de ceva, să scape. Și mâna-i întâlni un lemn. Și de-

domnului Bârseanu ierau de alt ordin. Ca și mulți alții, nu și-a închipuit nici d-sa ca calomnia să fi dobândit în așa măsură dreptul unei cetățenii morale în viața noastră. În sfârșit, recunoaștem, nu era lucru ușor să știi ce să mai crezi, când în fața scrisului curat s'apropia de urechea ta șoapta „frunțașului”: nu crede, e numai prefecătorie, Oncu, Ciorogariu sunt și azi mangriști, Goga e dus în rătăcire, ceialalți sunt exploatați toți de șarlatanii dela „Tribunii”... Și când acest limbaj e ținut de cutare, frunțaș bărbat, providențial, într'adevăr ce să crezi tu, care ești la câteva sute kilometri depărtare de Arad? Nu ne mirăm nici de aceia cari s'au făcut înșiși, instigați și seduși, răspânditorii acestor calomnii, căci vinovații adevărați trebuiesc căutați numai în Arad, între aceia cari au avut și au interese personale să provoace și să întretie aceasta zizanie.

Iată în seninătatea conștiinței sale, d. Bârseanu crede, că noua dovadă hotărîită a d-lui Oncu „va contribui la restabilirea păcii mult dorite”. Asta așa ar fi, dacă izbucnirea campaniei împotriva noastră, ar fi avut la baza ei într'adevăr, în mod sincer, mangrismul. Dar se va convinge atât d. Bârseanu, cât și toți cei de bunăcredință, încurînd, că mangrismul a fost numai un pretext și că în realitate interese de ordine inavuable au dat naștere crizei și o prelungesc în dauna nesfârșită a celor mai mari interese naționale.

Ca să fim desmințiți, ar trebui ca pacea, pe care un neam întreg ni-o cere, pe care frunțași ca d. Xenopol și d-sa ne conjură să o încheiem, să nu mai aibă azi nici un obstacol. Dacă criticele noastre, mai ales cele cari privesc persoane, cele cari supără, sunt neavenite, ele pot fi si-state. Noi știm să facem o clasificare în ordinea ideilor cari se impun actualității: deosebirile de vederi, de mentalități cari există între noi, pot să aștepte vremuri mai bune, mai calme. Pentru pace, în fața evenimentelor ce ne așteaptă la toamnă, în fața amenințărilor lui Mangra, în fața atât de mult accentuatei solidarități, a-

getle se înclăștară de el. Dar apa îl răsturnă pe spate. Și Pilat simți cum plutește cu fața în sus, cu mâinile în lături, rășchirate, cu trupul țeapăn.

Și deodată, își dă seama că lemnul pe care plutea era o cruce, o cruce care-l purta de-asupra creștelor încărunțite de spumă, o cruce pe care stătea ca răstignit, de pe care nu se putea mișca fără primejdia vieții.

Atunci din negurile întunerecului, un chip se luminează, — un chip necunoscut, însângerat de spini ce-i încununa fruntea, un chip care se plecă peste el de-i privi în ochi....

Un geamăt adânc scoase Pilat și trezindu-se din somn, sări din așternut. În lumina dimineții rămase buimac de visul care-l muncise. Se șterse la ochi, apoi privi patul pe care se chinuise; așternutul moale păstra, în cruce, urma trupului, și a brațelor rășchirate, așa cum o lăsase somnul lui. Nebun de spaimă, strigând, Pilat căută să scape de semnul care-l urmărea, amenințător parcă și aievea. Se repezi afară, în cerdacul de lemn; dar dincolo de Ierusalimul cu zidurile albe, Golgota înălța, neagră, pe zarea limpede a cerului, crucea Mântuitorului.

Ochi i-se deschiseră mari lui Pilat, nebuni de groază, apoi căzu, fără simțire, în brațele slujitorilor cari alergaseră la țipătul lui.

cărei necesitate mare o recunoaștem pentru reușita propagandei în vederea sufragiului universal: noi așteptăm cu dragoste frățescă mâna celor supărați în mâna noastră.

Interesele superioare ale neamului nostru cer să subordonăm ura noastră reciprocă dragostei comune pentru neamul nostru. Sunt în stare să o facă aceasta antagoniștii noștri?

Atunci, pacea e făcută.

Dacă vor răspunde însă iar cu concluse, dacă la apelul nostru ce porcede din inimă curată, vor continua, ca și ieri să răspundă:

— *Dați-ne casa voastră!* — numai asta poate fi pacea, atunci... atunci, pacea și ordinea va trebui să o restabilească însuși poporul românesc, durere cu un sacrificiu de pierderi morale...

Ne stimăm cu mult mai tare adversarii și avem mult mai mare încredere în mandatarii națiunii, decât să putem crede în ipoteza a doua.

*

Veneratului bărbat al neamului, d-lui Andrei Bârseanu, omagiile noastre pentru serviciile aduse prin curajul nobil al cuvintelor sale, cauzei naționale!

O somație

cătră d. Dr. Teodor Mihali.

Onorabile Domn, Domnia-Voastră, zilele trecute, ați afirmat, în fața unei societăți mai mari, cumcă ziarul nostru și astăzi are legături cu d. Eugen Brote, care n'a încetat să colaboreze la „Tribuna”.

DV. sunteți vicepreședinte al partidului național, președinte al clubului deputaților, deputat în cameră, om serios prin urmare nu fleac, care vă cântăriți cuvintele în cari lumea e datoare să creadă, Vă somăm deci-ca în termen de opt zile să faceți dovada afirmațiunii DVoastră, ca să ne putem trage concluziile ce se impun.

Redacția „Tribuna”.

Din Cameră. Ședința de azi s'a deschis în fața alor vreo 40 de deputați.

Se votează și în a treia cetire indemnitatea. Se votează, fără discuție, proiectul de lege prin care capitala Budapesta e autorizată să ia un împrumut de 270 milioane.

Se discută apoi chestiuni de imunitate.

*

Pacea cu naționalitățile. Firul discuției deschise asupra acestei chestiuni de ziarul „Világ” se reia din nou, în numărul de azi, dar dintr'un punct care rămăsese aproape neatins până acum; din punct de vedere economic. După ce se analizează în câteva cuvinte raportul dintre cucerirea ce o face cultura ungurească asupra ținuturilor locuite de naționalități și eforturile împreunate cu enormele jertfe bănești făcute de guvernele ce s'au pârindat la cârma țării, în scopul acestei cuceriri, autorul articolului din vorbă ajunge la concluzia că toată opera de maghiarizare a dat de mal. În decursul acestor constatări înșiră și câteva cazuri caracteristice pe cari le-a semnalat în coloniile ciangăilor plasați pe valea Hațegului, cari deși unguri de baștină — unii

stăpâni și azi pe hrisoave boierești — nu știu limba statului și sunt asimilați mediului românesc cu desăvârșire. Întrebând autorul pe unul dintre acești coloniști cum de nu vorbește ungurește, acesta i-a răspuns apatic: Ce-mi trebuie limba ungurească, doar pe la noi numai solgăbirașul o vorbește.

Urmărind șirul acestor constatări și ținând în vedere deplorabila situație economică a naționalităților, provocată de lăcomia hrăpăreță a gentrilor refugiați astăzi la sinecurele comitatense și cele din minister, unitatea limbii rămâne mereu o himeră care se depărtează tot mai mult, câtă vreme nu se vor lua măsuri pentru îmbunătățirea sortii populației naționaliste și nu se va recunoaște adevărul că „nu unitatea limbii ci bunăstarea și cultura sunt obârșia puterii țării și numai după ce aceste sunt fapte împlinite, poate fi vorba și despre unitatea limbii.

Discuția asupra chestiunii de naționalități a fost sulevată tocmai pe vremea celor mai grele opintiri pentru existență ale naționalităților și curentul micilor patimi a confundat chestia naționalităților cu gravaminele naționaliste, fără să și fi putut da cineva seamă că aceste sunt două noțiuni deosebite.

E cât se poate de naiv să și închipui că masele naționaliste nedreptățite vor învăța cu forța limbii stăpânilor lor scăpătați și denotă o mentalitate foarte simplistă orice politician care caută izvorul tendințelor de conservare al naționalităților în altceva decât în cele mai vitale necesități pentru existență.

Și în cazul acesta nu poate fi vorba despre „agitatori” și cu atât mai puțin despre „iredentism” ci despre nenorocitul sistem politic care bântue în țară, și ale cărui urmări sunt egal de păgubitoare atât pentru stat cât și pentru naționalități.

*

Adunarea pentru votul universal în Oradea-mare. Eri, Duminecă, a avut loc în Oradea o mare întrunire publică, organizată de partidul lui Justh și social-democrați pentru votul universal.

La adunare a luat cuvântul și Justh Gyula.

S'a primit o moțiune prin care se cere introducerea votului universal și se protestează împotriva reformelor militare.

*

Criza din Austria. Hotărîrea partidului creștin-social de-a nu acorda guvernului sprijinul său în mod absolut, a creat guvernului o situație foarte dificilă.

Fostul ministru-președinte Gautsch, care petrece la băile dela Gastein, a sosit Vineri la Viena, chemat de baronul Bienert.

Dacă actualul ministru-președinte nu va reuși să ajungă la o înțelegere cu partidul creștin-social, baronul Bienert va prezenta Maj. Sale demisia cabinetului, recomandând Maj. Sale ca viitor șef al guvernului pe Gautsch.

*

— **La temniță.** În temnița din Lugos își va începe Mercuri la 5 Iulie a. c. redactorul N. Mitru pedeapsa de 8 zile, pentru un articol publicat anul trecut în interesul votului universal în foaia „Plugarul Român” din Timișoara. D. N. Mitru după eșirea sa din temniță, în scurt timp va avea o altă pertractare la tabla regescă dela Timișoara, pentru un articol umoristic-politic apărut în foaia glumeată „Baba Satului”. Iată încă câteva semne de împăcare!

Mormântul dela Putna e pângărit!

Viena, în 25 Iunie 1911.

În liniștea mănăstirii dela Putna care-i așezată la poale de codru verde, încunjurate de mireme de smirnă și tămâie și preamărite de cântările evlavioase ale monahilor odihnesc moaștele celui mai strălucit erou ce l'a dat prevedința cerească neamului nostru: aici zac osemintele neînfricatului Ștefan cel Mare, zidul creștinătății. Și-a ales Voevodul acest loc de odihnă între munți, departe de ochii lumii, în bună credință că muritorii îl vor lăsa măcar acum în pace, pe dânsul, cel care n'a știut ce-i pacea și odihna în viața lui sbuciumată.

Rar când, din vreme în vreme de cutează să călătorească la Putna peregrini mai numeroși, din cele mai depărtate colțuri ale pământului românesc, ca să se închine la mormântul marelui erou, pătrunși fiind la suflet de acel fior de evlavie care-ți cuprinde toată ființa ta când pășești într'un sanctuar. Căci pentru noi e pământ sfânt acesta și când te apropii de el, trebuie să-ți deslegi curelele încălțămintelor tale, nevrednic bulgăre de pământ. ce ești!...

Și unde noi nu îndrăznim să ne apropiem decât cu sfială în suflet, unde pașii noștri devin șovăitori, acolo au năvălit Duminecă n 18 l. c. gălăgioase și obraznice limbi păgâne și au tulburat liniștea sfântului lăcaș, care-i Panteonul neamului românesc: *au năvălit Jidanii!*

Și nu s'a aflat nime care să-i oprească și să li închidă porțile dinaintea lor, ba cel care se numește cu atâta fală „străjerul mormântului dela Putna”, arhimandritul Patraș, i-a primit cu brațele deschise și i-a găzduit peste noapte în chiliile călugărilor!... Obraznicii oaspeți erau membrii unei societăți jidovești din Cernăuți, care se numește „Societatea academică pentru științele sociale” fiind conduși de jidovul Ehrlich, profesor de dreptul roman la universitatea din Cernăuți. A doua zi, Luni, arhimandritul Patraș i-a condus în persoană pe acei fii ai lui Israel prin mănăstire și le-a arătat mormântul lui Ștefan Vodă, apoi toate odoarele cele de preț cari sunt danile sfinte ale atâtor rânduri de strămoși ce au înzestrat acel lăcaș de rugăciune....

Când te gândești cine a mas peste noapte acolo și s'a lăfăit în cuprinsul mănăstirii și prin biserică, îți sângerează inima de o nemărginită durere, căci vezi că n'a mai ramas nici un loc în țara noastră, nepângărit de Jidovi. Tot ei au tăiat codrii nepătrunși din preajma mănăstirii și cu învoirea konzistorului și a administrației fondului religionar au zidit la câțiva pași trei fabrici jidovești, cari nu numai că tulbură liniștea și întinează locul, dar atrag și o mulțime de străini la dânselo. Iar acum? Acum pătrund în-

lăuntru bisericii, și leproșii de ei se ating de sfântul mormânt în care zace întrupătorul gloriei românești, și nime nu-i oprește dela acest sacrilegiu. Te miri cum de nu s'au cutremurat bolțile când acești nemernici au pășit pragul mănăstirii și s'au apropiat de sfântul altar!.

Și când s'a întâmplat această fărădelege? tocmai atunci când Românii bucovineni din toate părțile țării alergaseră la Cernăuți ca să vadă reprezentată pe scena teatrului orășenesc figura marelui Ștefan evocată din negura veacurilor de măestrul Delavrancea.

O, suflet de străjer rătăcit și nevrednic să mai păzești acel sfânt lăcaș, fii pe pace, căci în toată țara Bucovinei nu se va afla nime — nici chiar tinerimea — care să te tragă la răspundere pentru sacrilegiul ce s'a săvârșit cu învoirea ta!

Slăvite Voevod... a ajuns lăcașul tău de odihnă hotel și caravanseraiu jidovesc, iar ce-i de-un sânge cu tine — cum e cazul de acum 2 ani al studenților români dela Iași — nu pot să-și plece genunchii și să sărute când vreau ei urna cu cenușa sfințelor tale moaște! Slăvite Voevod... pământul țării tale e înstrăinat, poporul tău rob de neamuri varvare, iar mormântul ți-i pângărit de păgâni: să ne mutăm mai bine în altă țară!... *I. Grămadă.*

Scrisori din București.

Emigranții cari se întorc. — Scrisoarea dlui Ienescu. — O reclamă fără rost.

București, 12 Iunie.

În ziarele străine cetim adeseori articole îngrijitoare la adresa României, unde străinii ar fi trăind sub un regim excepțional. Ba, ce este mai revoltător, nu arareori cetim în cărți cu pretenții de seriozitate, niște lucruri, de cari autoritățile române n'au nici idee. Astfel este povestea cu persecuția evreilor, cari aici se bucură de mai multe libertăți în toate acțiunile lor, a căror desvoltare culturală, religioasă și economică progresa, dovadă a nepăsării caracteristice Românilor, în detrimentul poporului românesc. În ziarele ungurești cetim uneori eremiade cu privire la ciangăii din Moldova, cele bulgărești afirmă că Bulgarii de aici sunt persecutați. Și nu sunt atâți ani de când Rușii aflători în delta Dunării s'au adresat fraților lor din imperiu — de groaza căroră au fugit aici, din cauza persecuțiilor religioase — arătând că aici sunt supuși la persecuțiuni. De câte ori însă au plecat acești streini în alte părți ale lumii, de atâtea ori ne-a fost dat să vedem cum regretă acest pas, cum își plâng nesocotința, cu care au urmat sfaturile unor agenți, cari îi exploatau.

Odată între evrei se pornise un curent de emigrare în America. Curentul n'a durat însă mult, căci îndată ce s'au cunoscut greutățile de acolo, mulți s'au întors înapoi chiar de pe drum. Cei rămași prin țări străine au regretat plecarea. Din Dobrogea mulți bulgari au plecat în regatul vecin, dar, când au văzut piedecile ce le întimpină acolo, s'au întors, cerând autorităților române sprijinul spre a-și putea întemeia din nou gospodăriile. Tot astfel au făcut un număr de vreo douăzeci de familii de pescari ruși, cari, ademeniți de promisiunile unor agenți de emigrare, și-au vândut tot ce aveau și au plecat spre Man-

giuria, unde li-se promisese marea cu sarea. S'au dus, însă chinurile ce le-au îndurat acolo i-au făcut să se întoarcă mai curind decât ar fi crezut cineva. Eri au sosit, cu vaporul sf. Sergiu la Brăila, blăstămând clipa în care au plecat. În drumul lor au ispășit acești sârmani pescari toate păcatele ce le-au săvârșit toți calomniatorii țării și neamului românesc. Acum ei se adresează autorităților române, cerându-le sprijinul, care le va fi și dat cu toată bunăvoința, cu toate că au plecat de aici nemulțumiți cu soarta lor. Căci așa e Românul: se înduioșează în fața suferinței altuia, numai de durerea lui nu știe nimenea, ba uneori nu vrea să știe nici chiar el.

În eșdinta de ieri a Academiei Române s'a citit scrisoarea adresată de distinsul profesor din Copenhaga, Cristian Sanfeld Iansen, prin care savantul mulțamește pentru alegerea sa ca membru corespondent al înaltei noastre instituțiuni naționale. Dau această scrisoare, scrisă în românește, împreună cu observările, pe cari le face „Universul”:

„Domnule președinte,

Mulțamesc din inimă Academiei pentru onoarea ce mi-a făcut alegându-mă membru corespondent al ei. Văd în alegerea mea, pentru care sunt adânc recunoscător, nu atât o răsplată de cele puține ce le-am lucrat, cât un îndemn la lucrări ulterioare pe terenul filologiei române și mă voi sili să fiu vrednic de părerea bună ce are de mine Academia.

Primiți, vă rog, domnule președinte, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

(ss) *Kr. Sandfeld Jensen.*

Dl Sandfeld Jensen din Copenhaga scrie și vorbește, la perfecție, limba românească. D-sa e colaborator la „Tribuna” din Arad și a fost recomandat Academiei de dl I. Bianu”.

Asupra acelor cari au asistat la ceastă ședință, scrisoarea asta scrișă românește de un învățat străin dintr'o țară atât de îndepărtată a produs o adâncă emoție. Noi Românii avem în străinătate așa de mulți dușmani și așa de puțini prieteni. E foarte firesc ca atunci când vedem la personalități ca dl Jensen manifestându-se asemenea sentimente de prietenie față de noi, de neamul și de cultura noastră să ne bucurăm din tot sufletul. Căci mai sunt și alți străini, cari au învățat limba românească, dar care azi ne injură. Cine nu cunoaște cazul lui Șăineanu și al lui Gaster?

Și fiindcă veni vorba de Șăineanu, nu pot trece cu vederea reclama ce se face de gazetele noastre din Ardeal dicționarului acestui filolog de școală veche. E o reclamă lipsită de gust, lipsită de orice adevăr. Căci sunt celebre enormitățile, pe cari acest domn le-a scris în dicționarul său. Doctorul Ureche a extras din această operă o broșură de perle, pe cari le-a intitulat „Șăinisme”. Broșura se găsește și în Ardeal. Tot în chestia acestui dicționar a scos o broșură dl Săghinescu, arătând superficialitatea și lipsa lui de criteriu științific. Și, cu toate acestea unele ziare dela noi îi fac reclamă. Curios lucru.

Correspondent.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,

MIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m

Pentru boli cronice separat (Curarisire specifică), consultațiuni dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth.

Celor din provincie, căroră se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Un Vlaicu bucovinean?

Laicilor să nu le vorbești de matematici, de fizică și de alte calcule, căci îi cuprind imediat răcorile, capătă piele de găină. Și au dreptate: matematicile îți aduc aminte de notele rele din liceu, de profesorul pe care-l apucău năbădăile când nu știai teorema lui Pithagora, și de clipele pline de groază când cu ciasul sub bancă așteptai ca pe jăratec să treacă mai repede ora de matematică.

Și cu toate acestea voi risca să vorbesc acum despre o foarte grea problemă geometrică, care i-a preocupat pe toți matematicianii mari din toate timpurile: e vorba de împărțirea cercului sau a unui unghi în 3, 5, 7, 9, 11, 13 etc. părți egale. (Se crede că pe Archimedes l-au ucis tocmai atunci când voia să rezolve această problemă dificilă). Cu cercul și cu linealul nu poți împărți exact nici cercul, nici unghiul în 3, 5, 7, 9, etc. părți egale, iar după unele metode teoretice de până acuma se pot împărți cu siguranță acele două figuri numai în 2, 4, 8, 16, 32 etc. părți egale. Cel care s'a ocupat mai mult cu această problemă, dar care n'a scos-o la un sfârșit favorabil, a fost celebrul matematician Gauss, care a spus apodictic că împărțirea unui cerc sau a unui unghi în 3, 5, 7, 9 etc. părți egale, e absolut imposibilă.

Înainte de câțiva ani jurnalele aduceau vestea că s'a pus un premiu de vr'o 80.000 cor. pentru rezolvirea acestei probleme menită să facă revoluție în științele pozitive. Întru cât e adevărată această știre, nu știm, dar fapt e că până azi nu s'a aflat fericitul deslegător al acestei probleme ce-a frământat mințile celor mai luminate capete în decurs de atâtea veacuri. Și ceea ce nu li-a succedat matematicianilor cu reputație mondială, să-i fi reușit dlui *Dimitrie Russu*, un student universitar din Bucovina, care urmează matematicile la universitatea din Viena. Dsa, după o muncă și un calcul necurmat de 3 luni de zile, zice că a aflat două metode — intru rezolvirea problemei de mai sus, care de sigur vor purta odată odată numele dsale. Una dintr'însele duce la rezultatul dorit, dar nu o poți demonstra: a doua se poate dovedi foarte ușor, și cu ajutorul ei ești în stare să împarți teoreticește și empiric cercul și unghiul în câte părți dorești.

L-am întrebat ori de a arătat cuiva metoda și calculele dsale, și mi-a răspuns că numai în parte a comunicat unuia sau altuia din prietenii dsale și că ar dori să apară deslegarea acestei probleme mai întâi într'o revistă românească, d. e. în *Gazeta matematică* din București, dar neștiind adresa redacției, nu poate să o publice. Are mare teamă să nu i-se divulge secretul și apoi să-i iee altul înainte.

— Bine, dar când ai deslegat problema, n'ai strigat de bucurie ca Archimedes: heureka?

— Nu, dar eram să înebunesc de bucurie; pe urmă o săptămână întreagă n'am lucrat nimic, eram sfârșit de oboseală.

Mi-a povestit apoi de invențiile ce le-a făcut și pe cari nu le poate patenta, deoarece n'are parale. Îmi spuse că a inventat un mecanism cu ajutorul căruia mașinistul poate din locomotivă, de unde se află el, să lege vagoanele unele de altele, fără să aibă nevoie de alți oameni. Mă gândiam ascultându-l, câte vieți omenesci s'ar putea cruța, dacă trenurile ar folosi invenția aceasta! Cu ajutorul altei invenții a dsale, s'ar putea aduce apă de băut în vagoanele de persoane, când trece trenul printr'o stație. E un automat foarte simplu care urcă apa în vagoane fără altă putere motrică, decât numai prin sguđuirea ce-o produce trenul când intră într'o stație. La plecare automatul se închide singur.

spunea că invenția acestei capcane o să-i aducă foarte ingenioase capcane de prins ori ce fel de animale sălbatice, a avut o halima întreagă. Un

inginer specialist i-a scris o epistolă în care-i spunea că invenția acestei căpsane o să-i aducă parale, dacă după patentarea ei o va vinde unei fabrici. De fapt o fabrică din Germania îi și făcuse o ofertă foarte favorabilă. Incurajat prin epistola specialistului și oferta fabricii germane, și-a luat inima în dinți și s'a dus la un inginer român din Cernăuți, care pe lângă că-i inginer mai e și politician de profesie și naționalist, a-decă mai mult politician decât naționalist. Acestui inginer i-a cerut — după ce i-a dat informațiile necesare — un împrut pentru plățirea taxelor de patentare. Prima întrebare ce i-a făcut o naționalistul nostru, a fost, câte procente va căpăta el după vânzarea patentei, căci în cazul acesta îl va ajuta să capete un ajutor dela „Societ. pentru cultură”. Și tânărul Rusu, desult de naiv, i-a dat toate actele trebuincioase ca să-i exopereze ajutorul dorit. Desemnele și planurile nu i-le-a dat și bine a făcut. Ce credeți că a făcut marele naționalist? Până în ziua de azi d. Rusu n'a primit nici un rezultat dela numitul inginer, de oarece nu i-a romis ceva sigur în schimbul acestu serviciu. La urmă i-a comunicat că a ...pierdut actele!

Lată însă că s'a găsit alt mecnate milos în persoana unui birtaş armean care s'a oferit să poarte toate cheltuielile brevetării, dacă tânărul nostru inventator va face un contract notarial prin care să se oblige a-i da armeanului... 50% dela toate invențiile ce le-a făcut și le va face și de acum înainte!!! Indignat de purtarea Românilor noștri, a voit să vândă invenția d-sale unui Jidan, cu condiția ca măcar numele de inventator să-i rămâie, dar și-a tras pe seamă și acum plătește din greu, pe rând, taxele de brevetare.

Cea mai de seamă invenție însă va fi de sigur — după părerea d-sale — noul tip de aeroplan la care lucră de mai multă vreme. Va avea forma unui ou și nu va purta aripi ca cele cunoscute. Mecanismul să fie așa de simplu, încât dacă l'ar vedea ori și ce laic l'ar putea imediat copia, de aceia nici nu-l arată nimărui. Construcția va fi așa de masivă, încât dacă chiar ar fi să cadă, nici aeroplanului și nici aeronautului nu i-se poate întâmpla nimic, cu atât mai mult că noul tip va avea și un mecanism cu ajutorul căruia aeroplanul nu se va putea răsturna nici într'o parte.

Când a petrecut vara trecută la părinții d-sale, cari sunt țărani, îmi spusese că a lucrat singur cu toporul și ferestrăul la modelul aeroplanului, care nu era mai greu de 15 klg. A așternut paie în sură, și s'a suit apoi în coșare să vadă ce se va întâmpla. În loc de motor a îneput să învârtă singur la o roată. S'a ridicat dela pământ ca la un metru înălțime, dar văzându-l tatăl d-sale, s'a speriat și ea să nu i-se întâmple vr'o nenorocire, a luat toporul și a tăiat comedia feciorului său, punând-o pe foc.

— „Dacă aș avea un motor cât de slab, mi-aș face oul meu și aș sbura. Dar așa aștept într'o doară, poate îmi vor pica de unde-va niște parale, zice d-sa.

Poți să tot aștepti! Paralele bogăților nu se dau pe prostii de acestea, ci pe lucruri mult mai folositoare omenemii d. e. ruleta dela Monte Carlo și alte spelunci de cărți de joc!

Correspondent.

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA“

Adunarea din Orăștie.

Țărani. — Adunarea. — „Câinii latră caravana trec.” — Reformele militare. — Sufragiul universal. — Mangra și interviul lui. — Slujbașii comitatului Hunedoara. — Badea Vasăi. — „Dureri românești.” — Orăștia.

Încă de dimineață, pe străzile întortochiate ale Orăștiei răsar din când în când pălcuri de țărani români. Toți sunt îmbrăcați în haine de sărbătoare și unde le vezi sumanele lor albe aruncate pe spate, cămășile largi cari flutură în vânt, simți o înviorare a ochiului tău obosit de orășean obicinuit cu culori întunecate. Îți pătrunde în suflet albul strălucitor al acestui port dela țară și deodată cu el și-se înseninează și fruntea și gândurile și mintea.

Mi-aduc aminte că la Lugoj erau o mulțime de țărani rău îmbrăcați pentru prilejul unei adunări populare și mulți dintre ei ascultau vorbirile oratorilor, plescăind din când în când cu picioarele goale în noroi. Aici sunt cu totul deosebiți. Calcă îndesat și a gale, se opresc din când în când, își mută pipa, cu câte un gest de chiabur, dintr'un colț al gurii în celălalt și din mișcările lor domoale, potolite simți cum se degajează o mândrie de om înstărit. Toți au venit și merg la adunarea care se ține în piața Orăștiei la umbra săracă a unor arborasi.

Pe la 2 ceasuri și ceva se adunaseră vre-o 2500—3000 de oameni; țărani și domni laolaltă. Erau și multe dame din societatea românească a Orăștiei, iar preoțimea din jur a venit într'un număr foarte frumos. Adunarea a fost deschisă de dl Dr. A. Vlad în acclamările întregii asistențe. Dl Vlad a lămurit rostul ei și a dat cuvântul rînd pe rînd tuturor frunțașilor cari au cerut să vorbească. Oratorii au fost: Dnii Dr. Aurel Vlad, Dr. T. Mihali, Dr. I. Suci, V. Goldiș, Dr. V. Bontescu, Dr. I. Maniu și badea Ion Vasăi din Bănat. Administrația era reprezentată prin obicinuții jandarmi și prin căpitanul poliției Bakșay, tipul care scrisese scrisoarea împotriva pînțelului Moța, pe vremea campaniei electorale. El stă cu capul plecat în pământ și mișcă enervat din degete, probabil fiindcă se simte foarte bine în mijlocul acestor Valahi. Părintele Moța, nu departe de el, face însemnări după oratori.

S'a vorbit după program, la cele trei puncte ale ordinii de zi: situația politică, sufragiul universal și reforma electorală. E păcat că dl Sthal nu a fost adus și de astădată. D-sa putea să stenografieze și acum discursuri frumoase și însuflețite și ce e mai de preț, putea să nemurească un discurs al dlui Dr. I. Suci, vrednicul nostru fost deputat și viitorul redactor politic al „Poporului Român” trecut prin nu știu al câtealea bottez și adus acum la Arad, în „tipografia proprie”.

Dl Suci a fost desăvârșit ca fond, dar cu deosebire în formă a fost fortisim. Într'o aleasă limbă literară d-sa l-a „springuit” pe Mangra și făcând temeinice excursii istorice întru luminarea „certei între frați” a arătat „pilde îngrozitoare ale trecutului nostru” ca bunăoară aceasta, care într'adevăr este o îngrozitoare pildă...: „Și pe Mihai, tot fratele lui din Moldova, atacându-l pe la spate, l-a răpus”. Cu asemenea argumente și cu altele și mai interesante a ținut dl Suci adevărate „Bespraechung”-uri cu auditorul d-sale indulgent și însuflețit, căruia îi arăta cu fața transfigurată de sfântul ideal pe care-l urmărește, că astăzi „cătănui de cei mici și generali de cari au sărit în rang, dar n'au fost nici odată în luptă” critică activitatea unor oameni ca d-sa, care, de pildă, a avut curajul să lupte împotriva unui trădător ca Mangra, pe care ce-i drept nu a reușit să-l bată, dar după o luptă cumplită i-a putut totuși smulge 100 și ceva de voturi, trimițând cu indignare o telegramă de

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Bóti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Székely-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plățire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. — La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

protestare la Maj. Sa Impăratul. Numai după un astfel de „atestat” obținut în o astfel de luptă poți să ai drept de critică tu gazetar, care poți fi chiar și poet, a zis dl Suci, trecând la alte „Bechpraechung”-uri, prin cari explica poporului ce însemnează „népképviselet” și arăta că supremația ungurească nu este altceva decât „fából kaskarika” (aceasta a fost tradusă și pe românește!).

Dar după cât s'a putut vedea, aceste mici meseri ale dlui Suci n'au făcut nici o impresie. Poporul nu înțelegea, iar lumea de bun simț n'a putut în considerare toată truda d-sale, precum s'au fost luate nici declarațiile prezidențiale ale dlui Dr. T. Mihali „tovărasul” (așa spune convent dl prezident) dlui Suci întru defăimarea „celor ce cârtesc” prin Tribuna. „Câni la caravana trece” a spus dl prezident. Să tremăm deci și noi la chestiuni mai importante.

Asupra reformelor militare despre cari la Lugoj nu s'a pomenit aproape de loc, a revenit dl Dr. Iuliu Maniu, vorbind pe larg și lămurind tranșilor adunați punctul de vedere al partidului nostru național. În mijlocul unei atențiuni generale, dl Maniu, a desvălit noile sarcini cari se vor impune poporului prin noua lege a reformelor militare. A arătat cum bugetul statului se va îngreuna cu 100 milioane mai mult, iar noi cetățenii statului ungar vom fi siliți să dăm în locul celor 66 mii de recruți 96 de mii la an și, în mijlocul protestelor energice ale mulțimii, a desvălit noul atentat ce aduce limbii românești procedura penală militară contemplată de guvernul lui Khuen, prin care nu numai că se introduce politica în armata ce rămăsese până acum intactă, dar se face și o nedreptate extrem de mare tuturor popoarelor nemaghiare din această țară, cari, la urma urmelor, și ele au dreptul să spună și să hotărească cât vreau și pot să dea. Cu drept cuvânt a spus însă dl Dr. I. Maniu, că de la guvernul actual nu ne putem aștepta la nici o lege deopotrivă de dreaptă pentru toate popoarele din patrie, deoarece tocmai acest guvern a zdrobit la alegeri prin puterea corupției pe toți acei deputați și partide, în special partidul național, pentru că s'au putut plasa în parlament oameni cari nu și dau și nu vreau să și dea seama de greutatea și durerile poporului. Aici dl Maniu a adus pilda căderii dlui Dr. Vlad afirmând între aclamațiile adunării că adevăratul deputat al cercului Orăștiei tot dl Dr. Vlad rămâne.

Discursul dlui Dr. I. Maniu a fost des întrerupt de protestările adunării împotriva noilor reforme militare.

Sufragiul universal a fost însă și acum chestia asupra căreia s'a stăruit mai mult. Dl Dr. A. Vlad atât în discursul de deschidere cât și în cel de închidere al adunării a motivat pe larg și cu o bogată argumentație necesitatea introducerii sufragiului universal în această țară. Dl Vlad a povedit țărănilor însuflețiți de cuvântul d-sale cătimăș că noi numai atunci vom fi în stare să sperăm o soartă mai bună, când prin sufragiul universal egal secret și după comune ne va fi dată posibilitatea să ne ocărnuim singuri, nu ca acum în vremea acestei legi electorale nedrepte care ridică la suprafață numai acele elemente, cari conștient s'au înconștient stau în slujba unor stăpâni bogăți și șovini, a căror supremă țintă este via de stat maghiar și stoarcerea țărănimii des-tenite.

Tot la sufragiul universal a vorbit și dl Dr. Bontescu. D-sa a adus prin vorbirea frumoasă a dlui Maniu un nou material de discuție, desvăbind prin date statistice îngrozitoare toate suferințele poporului românesc de prin părțile acele. Dl Dr. Bontescu a arătat că din 355 mii de locuitori ai comitatului Hunedoarei mai mult de 330 mii sunt Români, dar cu toate aceste pământul românesc din aceste părți este atât de mic încât abia cade asupra unui cap de familie 2 jugăre și jumătate, din cari vede oricine că nu este posibilă susținerea unei familii întregi și pe deasupra și plățirea tuturor dărilor și mai ales aruncurilor, cari prin aceste părți trec aproape în toate comunitățile românești peste 50%. Aceste date și-le scoate dl Bontescu dintr'un „Alispáni jelentés” din anul 1910. Relele aceste le aruncă dl Bon-

tescu pe toate în căra administrației mizerabile din acel comitat, unde, se știe din ziare, câte scandaluri au fost și câți oameni de omenie sunt între cei ce conduc comitatul. În fața acestor stări, dl Dr. V. Bontescu cere ca între slujbașii comitatului să fie aleși și Români, fii ai poporului cari singuri îi cunosc trebuințele și necazurile lui. Dar aceasta nu se va putea până când noi prin sufragiul universal nu vom impune administrației o purtare cinstită, a încheiat dl Bontescu în aplauzele mulțimii.

Interviewul trădătorului dela Orade, cu care ne-am ocupat în numărul trecut, a preocupat aproape pe toți oratorii adunării dela Orăștie. În frunte cu prezidentul adunării, dl Dr. A. Vlad, s'au arătat din partea tuturor și s'au desvălit intențiile trădătoare ale vicarului rătăcit, iar adunarea a desaprobat, prin întreruperi vehemente, pe nenorocitul care crede că partidul nostru național este superflu și că năimind preoții din tabăra în care îi ține interesele unui neam întreg, va putea să și creeze lui o ciată de trădători. Dl Vlad a spus între aprobările vii ale preoților de față, că chiar dacă s'ar putea ca unii dintre ei să fie seduși de făgăduielile mincinoase ale trădătorului, totuși poporul nu va înceta nici odată să rămână cel mai însuflețit sprijinitor al partidului național, singurul partid în jurul căruia pot să se grupeze adevărații Români cinstiți.

A vorbit și țărănul bănățean badea Ion Vășii. E o adevărată revelație acest țărăn luminat. Vorbește cu o limpezime pe care ar putea-o invidia ori cine și s'a prezentat ieri cu un bagaj de idei politice cari surprindeau prin nouitatea lor. Din fiecare cuvânt al lui se simțiau trăsăturile sufletești ale unui popor plin de viață. Te-ai fi așteptat să fie demagog, să vorbească de apăsare și să strige durerile „poporului”. Dar nu, badea Vășii făcea gesturi scurte și stăpânite, nu ridica glasul decât foarte rar, și în schimb lăsa să curgă din fantezia lui bogată de copil al pământului, imagini prețioase și asemănări de valoare aproape biblică. Vorbă de înțelegerca rîndunelor cari simțind duhul vremii se adună și pleacă în alte țări cu primăvară și spunea că și noi suntem niște biete rîndunele cari ne-am adunat în această adunare simțind asprimea crivățului care suflă din partea guvernelor ungurești, ne-am adunat să ne sfătuiam încetru putem găsi aceea țară în care înfloresc și primăvara dreptății.

Mă uitam la țărănul ăsta smiad și cu fruntea largă, brăzdată adânc. Cine știe ce talent s'a pierdut în acest om care vorbește neînchipuit de ușor și limpede, care și povestește gândurile fără ifos și glumește din când în când, împrăștiind veselie în publicul care-l ascultă cu deosebită atenție.

Dl V. Goldiș a ținut o cuvântare cam în felul celui dela Lugoj în care a protestat împotriva tendințelor guvernelor ungurești de a ne lipsi de cultura noastră națională. În vorbirea sa însă a arătat și punctele în cari ne apropiem noi de unguri în vremea necazurilor comune. Recapitulând aceste și arătând terenul unde nu ne mai putem întâlni cu ungurii, dl Dr. I. Maniu a avut o expresie fericită pe care o vor fi observat-o, sigur, și alții. Dl Dr. Maniu vorbind de apăsarea noastră națională și arătând atentatele continue aduse ființei noastre naționale, a spus că vor fi ele și puncte în care ne apropiem de unguri dar noi ne avem durerile noastre pe cari nu le au alte popoare; noi ne avem durerile noastre românești. Mulțimea a erupt în aplauze la aceste vorbe ale dlui Maniu cari au dat o notă națională mai pronunțată adunării dela Orăștie, în care, în orice caz, fără voie s'a vorbit prea mult despre popor și prea puțin despre Români.

După ce s'a exhaustat ordinea de zi, dl Dr. Enea Papiu, notarul adunării a cetit moțiunea care să publică la sfârșitul acestui raport, iar lumea s'a împrăștiat în pălcuri dese cum s'a și adunat, discutând domol cele întâmplate. Sași bătrâni și săsonice albenete priveau de prin ferestri la poporul acesta valah care este merit să câștige tot mai mult teren în acest oraș al lor. Și într'adevăr, Sașii au de ce să teme. În Orăștie ca în puține alte orașe este o puternică mișcare românească conștientă. Părintele Moța, care socotesc că este sufletul acestei mișcări, scrie la gazetă, face slujba bisericească și și găsește vreme

să ia parte și la toate întreprinderile românești, binecuvântând cu mâna lui sigură, muncă începută. Am văzut librăria tânărului S. Borneș și am rămas surprins de dibăcia cu care este aranjat acest institut modern românesc. Banca Ardeleana, Tesătoria și toate celelalte încă sunt o dovadă că în acest centru românesc nu se vorbește numai ei se și face.

Raportor.

MOȚIUNE:

„Aderenții partidului național român din comitatul Hunedoarei, întruniți la Orăștie în adunare poporală la 12/25 Iunie 1911:

constată, că sistemul de guvernament inaugurat în Ungaria, la 1867, susține și astăzi aceea politică de distrugere, care, bazându-se pe exclusivismul de rasă și de clasă, încătușează forțele adevărate ale acestei țări și în special face imposibilă validitatea politică, dezvoltarea economică și culturală a poporului;

constată cu durere, că ocărnuirea țării desconsideră nu numai drepturile inalienabile ale poporului român, ci nesocotește chiar și cele mai elementare îndreptățiri ale limbei și obiceiurilor poporului român;

protestează cu toată hotărârea împotriva acestor stări de lucruri și pretind respectarea intereselor de existență națională ale poporului român din Ungaria, pretind ocrotirea intereselor economice ale țărănimii române și reclamă să i-se recunoască poporului român cuvânt în ocărnuirea țării în proporțiunea jertfelor de sânge și de avere, pe cari le aduce pentru susținerea țării și mărirea Monarhiei;

cer introducerea fără amânare a sufragiului universal, egal, direct, secret, fără restricții și cu votarea în comune, precum o arondare dreaptă a cercurilor electorale, ținându-se seamă de relațiile de naționalitate ale populației țării, ca fiecărui popor din țară să-i fie dată posibilitate a trimite în Dietă deputați în raport cu numărul său;

protestează împotriva tendinței de a amâna și lua dela ordinea zilei această reformă, fără de care este cu neputință înstăpânirea unui regim democratic, singurul care răspunde astăzi exigențelor unei dezvoltări firești și sănătoase a țării în plină consonanță cu interesele de viață a popoarelor, cari împreună constituie țara;

reclamă deplina garantare a libertăților publice, asigurarea eficace a liberului exercițiu al drepturilor cetățenești și eliminarea radicală a tuturor acelor practice neconstituționale și nelegale, cari, înstăpânindu-se în cursul vremii în Ungaria, au otrăvit toate fântânile vieții publice;

iar privitor la proiectele militare își exprimă credința că parlamentul actual, în urma structurei sale, nu poate fi chemat să pună această nouă sarcină asupra poporului care este exclus din legislația țării, și chiar în interesele armatei și ale monarhiei protestează contra nizuinței de a introduce în armată tendințele de maghiarizare, încontra limbei și ființei naționale a celorlalte popoare, cari toate împreună susțin și apără această monarhie;

în fine exprimă aderența la programul partidului național român și își depune deplina încredere în comitetul central al partidului național român.”

Școalele elementare din Arad.

Școalele elementare din Arad, patru la număr, sunt în toate privințele în fruntea tuturor școalelor noastre din dieceză. Conduse de un bărbat de școală excelent, cum este dl *Iosif Moldovan*, cu un corp de învățători harnici, ele fac din an în an progrese tot mai vizibile.

Examenele ținute Joi și Vineri, la cari au asistat un număr frumos de oaspeți, între cari dl Dr. *Nicolae Oncu*, președintele și *Sava Raicu*, vice-președintele comitetului parohial, au fost prilejuri fericeite pentru părinții elevilor și pentru cei cari au la inima lor progresul școlii naționale, să constate frumoasele succese pedagogice ale învățătorilor noștri.

Dl *Iosif Moldovan*, directorul școlar, publică un foarte interesant raport școlar din care vedem că școlile confesionale românești au fost cercetate de 278 elevi, numărul celor obligați la școală însă a fost de 785, prin urmare abea o terțialitate cercetează școlile românești. Care e cauza? Nu sunt școli?... Este drept că ar putea să fie mai multe, pentru a fi la îndemâna elevilor de prin diferitele suburbii, dar adevărul e că și în școlile existente nu numai că e o îmbulzeală, ci ele ar putea primi încă vre-o 50—60 de elevi. Ceeace dovedește că pricina nu e tocmai lipsa de școală, ci o înstrăinare de școala noastră, o alergare la școala ungurească, care e preferită de oamenii simpli și fără judecată, pentru motive de utilitate rău înțeleasă.

În orice caz chestia asta este o problemă gravă, atât pentru societatea noastră, cât și pentru autoritățile școlare, cari ar trebui să cerceteze cauzele și să curme răul.

Din istoricul anului școlar reproducem următoarele:

Încă în toamnă, la începutul anului școlar, toate școalele noastre au fost inspecționate de P. O. Domn protopop *Vasilie Beleş* în calitate de inspector școlar. Școala din strada *Săcurei* în mai multe rânduri, iar cea din *Șega* odată, au fost vizitate și de d. paroh asessor consistorial *Traian Vațan* în calitate de director local. Școala din centru a avut deosebită fericire și în anul acesta, a primi ca oaspeți pe P. C. Sa dl protosincol și director seminarial *Roman R. Ciorogariu*, care în fruntea întregului corp profesoral și a elevilor seminariale, teologi și preparanți din cursurile ultime, au ospitat la prelegerea din 18 Oct. 2—3 ore p. m. cu care ocaziune d. profesor de pedagogie *Dr. Petru Pipoș*, s'a arătat foarte mulțumit cu rezultatul ajuns în scris — cetit, pe baza metodei fonomimic. În 6/V am fost plăcut surprinși, tot în această școală, de vizita comisariatului ministerial *Nagy László*, directorul preparandiei de stat din Budapesta, însoțit de M. S. J. inspector regesc al comitatului *Arad Variassy Árpád*, dând expresiune plăcută privitor la cele constatate. În ziua următoare 7/V d. președinte al comitetului nostru parohial *Dr. Nicolae Oncu*, însoțit de d. Sever *Boeu* și *Dr. Nerva Oncu*, au prezentat școala noastră centrală unui distins oaspe din România, dlui *C. Rădulescu-Motru*, profesor al universității din București, care încă a fost plăcut surprins de ordinea și curățenia exemplară aflată în școala noastră.

Biblioteca parohială, fără păreche în dieceză, a fost luată în considerare și în acest an, împărțindu-se școlărilor din clasele superioare — în toată Dumineca — cărți folositoare, spre a-i preocupa plăcut în timpul liber al sărbătorilor și a le promova gustul de citire. Interesul pentru citire crește meru și în familii. Biblioteca nouă a fost ales d. învățător *Georgiu Popoviciu*.

Putine au fost în anul acesta momentele de bucurie și poate chiar această împrejurare ne face să dăm deosebită importanță zilei de 23 Decembrie, ajunul de Crăciun al săracilor noștri. Des de dimineață s'a umplut sala mare a școlii noastre centrale de cei ce cu nerăbdare așteptau pe ingerul Domnului, pe moș Crăciun cu durerile sale. Nu se poate descria bucuria micilor noștri școlari văzând grămezile de vestimente și corfele pline de zaharicale aduse pentru ei. Imbrăcați în aceste vestimente bune de iarnă așteptau săracii noștri, așezați în două coloane lungi, la ora 11 din zi, pe binefăcătorii lor, spre a le exprima mulțumită pen-

tru jertfa și osteneala adusă pentru ei. Dar iată și acest moment care a stors multe lacrimi de bucurie din ochii prezentilor. *Dr. Nicolae Oncu*, președintele comitetului parohial, în fruntea mai multor oaspeți domni și doamne, intrară în sală între strigătele de „să trăiască!” a fericiților noștri școlari. După întimpinarea plină de dragoste și cuvinte încurajatoare a dlui *Dr. Nicolae Oncu* răspunde, cu cuvântarea ocazională publicată în fruntea acestui raport, directorul școlar *Iosif Moldovan*, dând expresiune simțimentelor de mulțumită și recunoștință, în numele învățătorilor și a școlărilor, tuturor celor ce au ostent și jertfit întru aducerea acestor jertfe de mare însemnătate în educațiune. După declamările ocazionale și imurile cântate de școlari, sub conducerea învățătorilor *Dimitriu* și *Georgiu Popoviciu*, școlarii îmbrăcați în hainele primite ca dar de Crăciun, fac o trecere pe dinaintea oaspetilor, iar doamnele *Letitia Oncu*, *Marilina Boeu* și d.șoarele *Florica Bonciu* și *Maria Precupas*, îi încarcă cu turtele și zaharicale. Au fost îmbrăcați 47 elevi de ambele sexe, cu haine călduroase de iarnă, în preț de peste 700 cor. Această sumă s'a acoperit: din banii colectați spre acest scop de d. *Marilina Boeu*, % fundațiilor cu eu asemenea mențiune, ce stau sub administrațiunea comitetului parohial și din contribuțiile d. *Francise Limbec*, fabricant de coșciuguri de metal, care a îmbrăcat din propriul său indemn 4 școlari și comerciantul de vestimente *Moskovics Zsigmond*, care a îmbrăcat 2 elevi. Exprimăm și la acest loc mulțumita și recunoștința noastră.

Cu multă recunoștință facem pomenire la acest loc de frumosul dar de 20 cor., făcut de *Silviu Herbai* colonel în armata ces. reg., care cu scop de-a ne îndemna întru cultivarea sporturilor și a gimnasticii, atât de importante ca mijloace a educațiunii fizice, ce trebuie să meargă mână în mână cu educațiunea spirituală. Acest dar, conform dorinței exprimate de d. colonel, se va împărți ca premii, elevilor cari se vor distinge în gimnastică cu ocaziunea examenului și anume celui dintâi un galbin de 10 cor., la al doilea și al treilea câte un taler de 5 cor.

Sărbare iubilare.

La împlinirea anului al 25-lea dela înființarea școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii, se vor aranja în *Muzeul Asociațiunii* următoarele festivități:

I.

Miercuri, în 28 Iunie n. a. c. la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara: Concert împreună cu *Reprezentăție teatrală* din partea elevilor școlii cu concursul binevoitor al dnei *Veturia Triteanu*, ca fostă elevă a școlii Asociațiunii, cu următorul

PROGRAM:

1. K. M. v. Weber: Uvertură din opera „*Freischütz*” și I. Mureșianu: „*Cimpoiul*”, executate la pian.

2. „*Urmările unei minciuni*”, piesă teatrală într'un act, trad. din limba germană.

Persoanele: Dna *Tereza Socescu*, Elvira, fiica ei. Dna *Tereza Angelescu*, Otilia, fiica ei. D.șoara *Tissot*, profesoară. *Olimpia*, modistă. *Marița*, servitoarea dnei *Socescu*.

3. *Mendelssohn*: „*Rondo Capriccioso*”; C. Chován: „*Danses roumaines*” și H. Reinhold: „*Impromptu*”, executate la pian.

4. *Saint Saens*: *Arie* din „*Samson și Dalila*”; G. Dima: „*De ce nu-mi vii*”; *Scheletti*: „*Ce te legeni codrule*”? și G. Dima: „*Mândruțică de demult*”, pentru voce de sopran: Dna *Veturia Triteanu*, cu acompaniament de pian: d.șoara *Selma Mökkesch*.

5. „*Artistele*”, comedie într'un act, localizată de M. Popescu.

Persoanele: Dna *Ederă*, proprietara unui pension. *Lenuța*, gospodină. *Tincuța*, poetă. *Cloțilda*, pianistă. *Angela*, pictoră. Toate în pensionul dnei *Ederă*.

Prețul intrării: locul I 2 cor., celelalte 1 cor. Pentru studenți 20 fil. — Venitul curat este destinat pentru fondul iubilare al școlii.

Bilete se dau *Miercuri* la 11 ore a. m. în *Muzeul Asociațiunii* și scara la casă.

II.

Joi, în 29 Iunie n. a. c., la 11 ore a. m. încheierea festivă a anului școlar, 25-lea dela înființarea școlii, cu următorul

PROGRAM:

1. L. v. Beethoven: „*Mărirea lui Dumnezeu în natură*”. Cor unisono.

2. „*Istoricul înființării și dezvoltării școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii*”, de *Dr. Vasile Bologa*, director.

3. Gh. A. Dinicu: „*Dor de sat*”. Cor pentru trei voci.

4. L. Wiest: „*Hora Severinului*”. Cor pentru două voci.

Se invită cu stimă binevoitorii școlii.

Diracțiunea.

Din străinătate.

Criza cabinetului francez. Cabinetul *Monis* purta chiar dela început timbrul vieții scurte și puțin a lipsit să fie răsturnat de cumpăna provocată prin tulburările vierilor din Champagne. Trecând cu greu peste această năpaste n'a putut să-și cucerească simpatia partidelor din parlament care-l primiseră cu ochi destul de răi. S'a svârcolit apoi din peripeție în peripeție, abia putând înfrunta asaltul dat de republicanii și naționaliștii aderenti ai reformei electorale, până când a venit fatalul incident cu moartea ministrului de război *Berteaux*, care a hotărât pentru totdeauna soarta tinărului cabinet francez.

Tot atât de fatal a fost pentru *Monis* și votul de neîncredere al ședinței de Sămbătă care l-a determinat să-și înainteze demisia. Plecarea aceasta însă nu înseamnă o politică externă mai agresivă în viitor și nu atinge întru nimic interesele convenționale ale statelor europene; cu toate că naționaliștii au găsit mai consult ca șefia supremă a armatei să fie încredințată mai bucuros unui militar, decât unui om recrutat din rândurile lor. Francezii naționaliști și republicani fără excepție — afară de antimilitariști — găsesc viitorul țării mult mai bine asigurat prin centralizarea comandei supreme în mâna unui generalism care cunoaște toate chițibușurile și bune și rele ale armatei, fără a lăsa de bănuț eventualele lor intenții războinice.

După toate aceste premise, credeau că schimbarea cabinetului se face numai în urma simpatiilor personale și nu a coloritului politic.

Moștenirea lui *Monis* e însă cât se poate de delicată și noul cabinet se va menține numai cu multă greutate în actuala situație care comportă și legiferarea sistemului electoral proporțional, îndușmănit cu partidul republican.

Despre noul premier se vorbesc multe și se aduc pe tapet diferite nume. *Clemenceau* nu va primi la nici un caz formarea cabinetului. Dintre toți însă *Caillaux* are mai mulți sorți de izbândă, fiind dușman declarat al pomenitei reforme. În noul cabinet vor intra fără îndoială și câțiva membri ai cabine-

Fiți cu atențiune la firmă!

GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice,
— de primul rang. —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— (Lângă Casina >Délvidéki.<) —

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Ceice se provoacă la anunțul din >Tribuna< capătă 10% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

tului Monis, împreună cu Delcassé și Cruppi.

Ziarele franceze sânt de părere că nici eventualul cabinet Caillaux nu va avea viață lungă, deoarece cu actualul parlament e absolut imposibilă legiferarea unui program unitar, în consecvență recomandă președintelui dizolvarea camerei. Fallières însă a abandonat acest plan puțin ademenitor.

INFORMAȚII.

ARAD, 26 Iunie n. 1911.

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță vreme furtunoasă în apus, cu ploi și vânturi mai reci. Prognoza generală e: Furtuni, vreme mai răcoroasă, vânturi.

Temperatura la amiază a fost de 31% Celsius.

— **Conferența națională dela Lugoj.** Dl. Dr. Gheorghe Dobrin, avocat în Lugoj, ne trimite din Budapesta următoarea scrisoare:

Verosimil Vă face plăcere să vă ocupați și cu persoana mea, de aceia scriați în Nr. 126 în articolul «Un document al vremii» că și eu sum în «Comitetul care hotărăște». Desigur înțelegeți comitetul partidului național. Aceasta e o mistificare, fiindcă eu nici odată nu am fost și nici de prezent nu sum membru acestui comitet, — prin urmare nici la consultările comitetului nici odată n'am luat parte. Acesta e adevărul. Atât. Salut, Dr. G. Dobrin.

Constatăm că nici dl Dobrin n'a luat parte la conferința comitetului care a aprobat pe deplin atitudinea observată de organul oficial al partidului «Românul» și exprimă deplina sa încredere față de directorul acestui organ dl V. Goldiș...

Dar atunci cine a adus această hotărâre favorabilă dlui Goldiș, Suciu și Cicio-Pop, dacă nu ei înșiși?

— **Dimisia dlui D. A. Xenopol din partidul conservator-democrat.** Cetim în „Epoca”:

D. A. D. Xenopol, profesor universitar, fruntaș takist la Iași și-a dat demisia din acea grupare, acum trei zile.

D. Xenopol și-a dat demisia pe motivul că:

1) nu împărtășește ideile șefului și nu aprobă directiva partidului în ce privește chestia evreiască,

și 2) că nu aprobă atitudinea grupărei din care a „făcut” parte, în chestia conflictului bisericesc.

În urma celor două scrisori ale dlui Xenopol, apărute în „Universul” și în „Seara”, șefii dela centru au găsit de cuviință a face observații celui ce le scrisese. Acestea alăturându-se la vechea divergență de opinii ce există între d. Xenopol și partidul takist în chestia evreiască, au decis pe distinsul profesor universitar a demisiona.

Dimisia dlui Xenopol a fost trimisă personal dlui Take Ionescu, de oarece cu șeful local d. Xenopol întrerupsese relațiile politice mai de mult.

Despre știrea că dl Xenopol va pleca pe doi ani în străinătate, putem afirma că e un sfruntat neadevăr, pe care l'a pus în circulație d. Bădărău, pentru a ascunde faptul demisiunii, ce-l știa neînălăturabil.

— **Domnul care nu vrea să fie laudabil.** La adunarea din Lugoj, d. Dr. V. Branisce, directorul „Drapelului” și d. Aurel Vlad, au fost singurii cari, sfătuiți de bun simț, ori numai întâmplător, au evitat a aduce certurile noastre în popor. Constatând aceasta am spus, că au făcut excepție laudabilă. Unul dintre dânsi acum, firește d. Dr. V. Branisce vine și spune că d-sa, nu vrea să fie excepție laudabilă. Haid, să nu fie! Dacă tocmai asta o cere echilibrul Europei!

— **Procesul Moisescu-Anghel.** Se știe că în marele incendiu dela magazinul Luvru din Bu-

curești au fost distruse numeroase manuscrise ale dlui D. Anghel, locatar în acel palat.

D. Anghel a intentat proces dlui Moisescu cerându-i 50,000 lei despăgubiri.

Tribunalul s'a pronunțat Sâmbătă și considerând că incendiul a provenit din vina dlui Moisescu, l'a condamnat pe acesta să plătească dlui D. Anghel 50,000 lei despăgubiri și 100 lei cheltuieli de judecată.

Tribunalul a fost prezidat de d. Hagiopol, președintele secției a III.

D. Anghel a fost reprezentat prin d-nii avocați Radu Rosetti și N. Petrescu-Comnen.

— **Alegere de notar.** Ni-se scrie: Joi în 22 l. c. n. s'a ținut alegere de notar în Croena (com. Arad). Au fost mai mulți concurenți, dintre cari au fost candidați și doi Români. Se înțelege, că Românii nu au primit nici măcar un singur vot. A fost ales cu aclamațiune ungurul Velies. Preoți au strigat primadată: „Trăiască Velies!” Iar un fruntaș preot a mulțumit în termeni călduroși prim-pretorului, că a binevoit a candida și pe alesul lor. Unde simțul național dlor? Poftesc pe domni preoți din notariatul Croena să se justifice pe această cale, pentru ce n'au votat cu un Român? Să auzim?!

— **Examen.** Ni-se scrie: Examenul în școala noastră gr. or. din Cefa a fost luni în 19 Iunie st. n. De față au fost Rev. Domn protopop Nicolae Roesin și mai toată inteligența din loc cu fisolgăbirăul Markovici Károly. Băieții și fetițele au știut tare bine, și d. protopop l'a felicitat pe harnicul învățător Ioan Costa, care prin hărnicia sa a ridicat școala noastră cu mult mai sus decât cea ungurească din loc.

Bine ar fi dacă am avea noi Românii în toate școalele așa învățători.

— **Dăruiri.** De sărbătorile Rusaliilor mai mulți creștini din comuna noastră Dieci, la îndemnul d-lor N. Feier și a învățătorului G. Precupaș au dăruit sfintei biserici un ornat luminat și o evanghelie în valoare de 120 cor. Primească marinimosii donatori și pe aceasta cale mulțumită. Dumnezeu să le răsplătească însuși. Georgiu Lupșa parohul Diecilor.

— **Rectificare.** În unul din numerile de mai nainte ale ziarului nostru sub titlul «Jelania unui om de omenie» se scrisese: — «pe când tatăl era sub zăvoare în Orade, fiul său Gheorghe Biberea preot în Timiș zăcea în Vârșef, străpuns de baionetele jandarmilor» în loc de «...fiul său Gheorghe Biberea înfrunța moartea, gata să fie străpuns de baionetele jandarmilor».

— **Cununie,** Iosif Trifa, candidat de preot din Certege și Iulia Iancu din Vidra-de-mijloc își anunță cununia ce va avea loc la 30 Iunie n. în biserica gr. or. română din Vidra-medie.

— † **Maria Pașcu n. Bugnariu** a repauzat în Herina, la 23 Iunie n., în vârstă de 74 de ani. Odihnească în pace!

— **Biserică românească în Viena.** Românii din Viena au trimis drept-credincioșilor din România următorul apel călduros, cerându-le obolul pentru înălțarea unei biserici ortodoxe românești în capitala Austriei.

Frați Români și frați creștini!

La Viena, în străvechea cetate a culturii apusene, unde s'au luminat, pentru binele neamului nostru întreg, oameni mari ca Gheorghe Lazăr, trăiesc aproape două mii de Români intelectuali, negustori, meseriași și studenți cari țin cu credință la biserica strămoșească.

Până astăzi, acești Români sunt nevoiți a se închina în biserica grecească, pe când toate neamurile străine din Viena își au biserica lor și se roagă Celui de Sus pe graiul lor.

Conștiința națională, care ne călăuzește, ne-a hotărât a ne aduna cu toții într'o societate pentru înălțarea unei biserici ortodoxe românești,

unde să se poată închina ca în patria lor proprie și miile de Români din regatul liber, cari trec an de an prin Viena.

Avem și gândul de-a întemeia, pe lângă biserică, un internat pentru studenții români vre-o două sute la număr, cari își fac studiile aci.

Strângerea fondurilor necesare trece, însă, peste puterile noastre modeste. De-aceia pentru complotarea acestor fonduri, facem un apel călduros la generoasele d-voastră sentimente românești ortodoxe.

Dându-ne o mână de ajutor, veți contribui la înălțarea unor așezăminte de cultură românească la Viena, spre cinstea și folosul neamului întreg

— **Furt, omor, sinucidere.** În una din nopțile săptămânilor trecute niște necunoscuți au spart ușa bisericii din Roșia (com. Arad) și au furat banii și alte recvizite bisericesti în valoare de 60 cor. Făptuitorii nu-s ca în palmă. Luni în 19 Iunie n. un om din Buteni a tăiat capul soției sale. Fiind zi de țirg s'au adunat mulți și priviau scena înfiorătoare, biata femeie scăldată în sânge, lângă ea săcurea și un copil mic. Făptuitorul s'a spânzurat. Astfel de lucruri înfiorătoare se întâmplă în comunele unde sunt încuibăți așa zișii «baptiști» (pocăiți). A răcit credința și dragostea către sânta biserică și legea strămoșească; și iată urmările. *Creștinul.*

— **Deraiere de tren în România.** Din București ni-se anunță: Trenul de marfă ce pornise astăzi Sâmbătă dimineața din gara Ploiești a deraiat lângă stația Ovidiu. Mașina a sărit de pe linie și alte 7 vagoane au deraiat.

Sunt trei victime moarte. Frânarul Gh. Ionescu a fost scos de sub dărâmturile vagoanelor mutilat complet.

Cauza acestui accident ar fi slăbirea terasamentului liniei, suferite în timpul din urmă din cauza ploilor.

— **Arestarea unui falsificator de bancnote române.** Poliția din Viena a arestat pe numitul Bujun Marcovici, născut la Burdujeni, locuind în Viena din Februarie, care a comandat copii zincografice de pe biletul de bancă de 20 de lei la un fabricant de timbre. La perchizițiunea domiciliară poliția a confiscat clișee pentru fabricarea fondului cromatic al biletelor române, bilete semi-fabricate, diferite scrisori. Marcovici a mărturisit că avea de gând să facă șă circule biletele false în România.

— **Inecată în Olt.** Ni-se scrie: Vineri în 10/23 Iunie c. a fost înmormântată în cimiterul bisericeii gr. or. din Feldioara (Brașov) Maria Aleman din Racovița (Sibiu) care a fost găsită în Olt inecată, aproape de comuna noastră. Din comuna natală a fost dusă de vre-o 3 ani în România, iar în 2 Iunie s'a înapoiat spre casă. În drum spre casă s'a oprit la Feldioara unde a povestit la o femeie că este din Racovița. Dela aceea femeie a plecat spre comuna Hăghic, iar la câteva zile au găsit'o păstorii inecată. Anunțați fiind părinții au venit și au recunoscut'o după degetul cel mic dela mâna stângă care era tăiat din copilărie. A avut 42 de ani și a fost mult timp moașe în comuna-i natală. Voind să treacă peste Olt, se zice, că ar fi căzut de pe o punte.

— **Aviz comercianților români.** Un băiat de 13 ani bine dezvoltat isteț, cu scrisoare bună purtarea model, 6 clase elem. abs. cu distins doarește a să aplica pe cariera comercială.

Un comerciant român care ar avea lipsă de el să se adreseze la: **Nicola Botici** inv. în Hâromalmas (ctul Arad) up. Alesil.

— **Răscoală țărănească în Rusia.** Din Petersburg se anunță: Țăranii din comuna Pavlav, lângă Nova-Nikolaevsk s'au revoltat din cauză că guvernatorul a redus prețul muncii. Țăranii au asaltat casa comunală și edificiul guvernatorului. Fortând casa țăranii au distrus o mulțime de acte oficiale. La sosirea jandarmilor țăranii

au tras clopotele. O mulțime înarmată cu coase și furcoale a atacat pe jandarmi. Trupele chemate în ajutor au tras asupra țăranilor. Mulți țărani au fost omorâți. Miliția numai cu greu au reușit să împrăstie pe țăranii revoltați.

— **Panică într'o biserică.** După cum ni-se comunică din Roma în biserică din cătunul Empoli erau adunate fete și băieți toți în haine de sărbătoare ca să primească confirmarea. Înțindându-se de căldura zilei o lumânare, flacăra ei a aprins haina unei copile, care a luat îndată foc. Ceilalți copii la vederea nenorocirii, au alergat speriați la uși, unde s'a produs tumult, sub care au fost striviți mai mulți inși.

— **Cadavre într'un geamantan.** Un oarecare Garcia Gomez, originar din Buenos-Aires, și-a părăsit patria ducându-se în Spania, ca să-și câștige existența. Aici a intrat în unele afaceri speculative, cari reușindu-i și-a cumpărat o moșie. Ajuns astfel la avere, luna trecută a plecat în orașul lui natal, ca să-și aducă și nevasta în noua lui țară, unde să stăpânească împreună bunurile câștigate. Cu dânșii au adus ca bagaj numai un geamantan. La Cadix oficial vamal voind să taxeze bagajul moșierului, un funcționar l'a somat să-l deschidă. Moșierul s'a codit la început, dar silit de un gardist chemat de funcționar, l'a deschis. Spre mirarea celor prezenți, în geamantan se aflau două schelete de copii. Contravenienții au declarat, că mutându-se definitiv în Spania, au desgroat pe cei doi copii ai lor, ca să îi reîngroape în noua țară, știind astfel rămășițele pământestii ale copilor lor iubiți, aproape de dânșii.

ECONOMIE.

Situația economică în România. În urma ploilor căzute la timp starea recoltelor este din cele mai bune, stare care a influențat mult și asupra situației recoltelor.

Incasările tezaurului în primele două luni ale exercițiului curent Aprilie și Mai, au fost de 53.007,175 lei, ca un spor față de incasările epocii corespunzătoare a anului trecut, de 2.152.000

Incasările totale ale tezaurului dela 1 Aprilie 1910 până la 31 Mai 1911, adică pe 14 luni din exercițiul financiar 1910—1911 au fost de

463.380.808 lei față de 421.931.002 lei. Cât au fost în epoca corespunzătoare a exercițiului 1909—1910, cu un plus de 41.444.286 lei.

BIBLIOGRAFII.

Din »Biblioteca Minerva», (numărul cu 30 bani) au apărut:

Nr. 103. Pescarul și sufletul său de Oscar Wilde, traducere de D. Anghel.

Nr. 104. Inimă de mamă, nuvelă de I. Ciocârlan.

Nr. 105. Succesul în viață, de Emilie Tailler.
Nr. 106. Maistrul Adam Calabrezul, de Al. Dumăș-Tatăl,

Nr. 107. Grecia de Azi, volumul I. de Eduard About.

Nr. 108. Grecia de azi vol. II de Eduard About.

Nr. 109. Doamna Elzen de Sienkiewitz.

Cu bucurie anunțăm publicului românesc că cartea *Dicționarul sănătății sau doctorul de casă* al d-lui Dr. V. Bîanu a fost premiată de Academia Română cu premiul Năsturel de 4000 lei. Cartea aceasta folositoare peste 800 pagini să nu lipsească din nici o casă românească. Se mai află câteva exemplare de vânzare la Librăria Tribunei din Arad. Bucata se vinde cu cor. 14 plus 72 fil. porto.

Ilustre românești. Librăria „Tribuna” a editat o serie de 12 bucăți de ilustre frumoase reprezentând porturile dela balul costumat din Arad.

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustre 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartea postală reprezentând pe dl **Octavian Goga** alături de primul nostru aviator dl **Aurel Vlaicu**. Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»Călușerii«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințarea Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

x **Fabrică de brânză Transilvania**, Telefon 539; (Brânză secuiască) Cluj. Szechenyi-tér (Casă Régeiu). În orice caz întreprinderea acoperă în ziua de azi o mare lipsă în ale alimentației. Ambiția tânărului, aguilului, conducător al firmei rezidă în a aduce pe piață o brânză săcuiască, lipsită de orice materie străină, așa ca să fie excelentă atât la gust cât și la calitate. Localitățile sunt aranjate conform igienei de alimente, mașinile mănate de electricitate, lucrând material veritabil, din care se pregătește și cașul cel mai bogat în grăsime. Productele aceste în urma calității și a prețurilor, în orice caz va câștiga întreaga piață.

Brânza secuiască, un aliment incomparabil, se aduce în circulație în beșcii de 10 dg. — $\frac{1}{4}$ kg. și în burdușele de 1—10 kg., pe cari e desemnată marca; Statua lui Matei, ceeace garantează că brânza nu este falsificată și că provine dela fabrica menționată

GRUBER DEZSÓ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și tofflelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

Leon Tolstoi.

45

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Domnule general, îl intrerupse în grabă Dologhow, sunt ținut să mă supun poruncilor, dar nu să...

— Să taci când ești în rinduri!...

— Dar nu să sufăr injurii! rosti Dologhow cu o voce vibrătoare.

Privirile soldatului și ale generalului se încrucișară. Generalul tăcu și trase cu necaz de eșarpa ce-l încingea.

— Scoate-ți, te rog, mantaua, făcu el îndepărtându-se.

XXVII.

— Iată-l! strigă una din sentințele postate spre a anunța de departe sosirea lui Kutuzow.

Comandantul regimentului, roșu foc, alergă la cal, trase hăturile cu o mână tremurătoare și se urecă în șea, apoi îndreptându-și bustul, scoase sabia din teacă și cu chipul vesel și hotărât, se pregăti să dea porunca.

Regimentul se scutură ca o pasere gata să sboare, apoi încremeni într'o poză țeapănă.

— Smir-r-r-na! (Drepti!) strigă comandantul.

— O caleașcă vieneză, trasă de șase cai, doi câte doi, apăru pe drumul mare mărginit de pomi.

În urma caleșcii călărea suita și convoiul de croați.

Alături de Kutuzow ședea un general austriac îmbrăcat cu o uniformă albă, ce se desfăcea violet în mijlocul uniformelor negre rusești.

Trăsura se opri în fața regimentului. Kutuzow și ofițerul austriac șoptiră între dânșii; coborîndu-se din trăsura Kutuzow zimbea ușor.

Din nou răsună o poruncă, regimentul prozintă armele. Într'o tăcere de uoarte se auzi vocea slabă a lui Kutuzow.

Regimentul urlă: **Zdravia Jelaem. Vache go-go-go-stvo.**

În timp ce regimentul săvârșea aceste evoluțiuni, Kutuzow rămase nemișcat pe acelaș loc, după aceea se îndreptă spre soldați în tovarășia generalului austriac și a suitei sale. El se oprea adeseori, ca să rostescă cuvinte blânde ofițerilor și soldaților pe cari îi văzuse în timpul campaniei turcești. Când cercetă însă din ochi încălțămintele soldaților, el scutură cu tristețea din cap și atrase atenția generalului austriac asupra proastei lor stări.

Comandantul regimentului se apropie de dansul, ca și cum n'ar fi vrut să piardă nici unul din cuvintele generalisimului.

Ofițerii din suită vorbeau între dânșii, și câte odată rideau tare. Nu departe de Kutuzow călărea aghiotantul său Andrei Bolkonsky. Alături de el pășea camaradul său Nesvitzki, un ofițer înalt și foarte corpulent, care abia își putea reținea risul văzând pe un alt camarad al său, un ofițer de husari care făcea pe caraghiosul, imitând toate gesturile comandantului de regiment. De câte ori acesta din urmă tresărea și se pleca în fața lui Kutuzow, ofițerul de husari tresărea și el și se ploconea. Nesvitzki ridea lovindu-și camarazii cu cotul, ca să ridă și ei.

Kutuzow mergea încet și cu pasul lenes, în fața miilor de ochi ce ieșiau aproape din orbitele lor ca să urmărească ori ce gest al șefului. Ajuns în fața companiei a 3-a, el se opri deodată:

— Ah! Timokin, strigă el recunoscând un căpitan cu nasul roș.

La cuvintele acestea căpitanul se îndreptă așa de tare, încât părea că dacă Kutuzow l-ar mai fi privit odată și-ar fi rupt gâtul de atâta sfortare.

— Încă un camarad din rășboiul turcesc, zise șeful, un ofițer viteaz. Ești mulțumit de el? îl întrebă pe comandantul regimentului.

Compania a 3-a era cea din urmă și Kutuzow făcu o pauză ca și cum ar fi vrut să-și aducă aminte ceva. Prințul Andrei se desprinse din suită și îi șopti în franțuzește:

— Mi-ați recomandat să vă amintesc pe degradatul Dologhow dela acest regiment.

— Unde este Dologhow? întrebă Kutuzow.

Dologhow purtând de data asta o manta cenușie, eși din rinduri, se apropie de Kutuzow și prezentă arma.

— O petiție? intrabă Kutuzow întunecându-se.

— E Dologhow, interveni prințul Andrei.

— Ah! făcu Kutuzow, sper că lecția asta îți va servi. Fii un bun soldat, împăratul e îngăduitor și n'o să te uite dacă meriți.

Ochii limpezi și albaștri ai lui Dologhow îl priveau pe Kutuzow cu aceeași îndrăzneală cu care priviseră mai înainte pe comandantul regimentului.

— Nu cer decât un lucru, Excelență, rosti Dologhow cu vocea lui sonoră, hotărâtă și măsurată; să mi-se dea prilej să-mi răscumpăr greșala și să dovedesc devotamentul meu împăratului și Rusiei.

Kutuzow se întoarse îndreptându-se spre caleașcă.

Regimentul se despărți în companii și reintră în tabără. Chipul comandantului de regiment strălucia de o bucurie nemărginită, după fericitul rezultat ce avusesese loc.

Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, bile de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și bile de modă se află cu prețuri moderate la Hele Gyula, Arad Andrassy-tér 15.

POȘTA REDACȚIEI.

S. (Jojib). Adresați-vă dlui Emeric Andreescu, poara (Str. Mușlay 23) sau dlui Victor Tordășianu,

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și c. s. r.

BEISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE

in

Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Wällischhof

Stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor cerințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)
30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și pitorească. Indicat la toate boalele nervoase și cele de schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

Stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: **Maria-Enzersdorf bei Wien.**

Telegrame și telefon: **Wällischhof-Giesshübl bei Wien.**

Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Un candidat de avocat

cu practică, află aplicare momentană în cancelaria avocațială a subsemnatului.

Dr. Gheorghe Roxin,
avocat.
Oradea-mare (Nagyvárad).

Casă de vânzare în Sibiu

cu licență de cârcimă și prăvălie, la loc frecventat, aduce 9%, mărimea curții 1700 metri pătrați, se recer 24.000 coroane.

Mai departe:

Una respective două vile

lângă olaltă pe »Hallerwiese« parterre cu 4 încăperi parketate, odaie de scaldă, odaie pentru servitoare, entrée, bucătărie, cămară, odaie de spălat rufe etc. Verandă închisă cu sticlă și grădină. — 15 ani liberă de dare. — Informațiuni se dau: *Sibiu, Str. Friedenfelsgasse Nr. 29*, sau la dl **Liviu Brote**, restaurateur Bretterpromenade.

Gândiți-Vă la viitorul Vostru!

În contra lipsei omul se poate apăra pe sine, precum și pe cei de aproape dacă cumpără

obligațiunile societății de ajutorare reciprocă »**Bios**« (Timișoara).

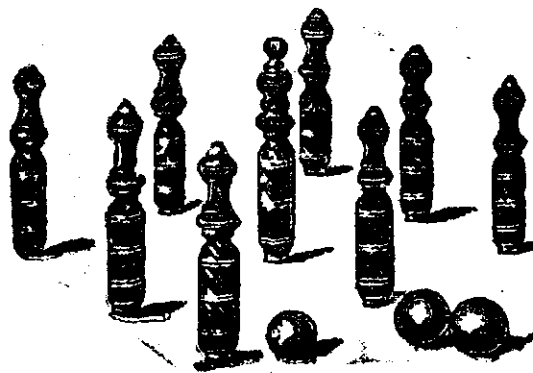
Fiecare se poate asigura, pe lângă plățirea taxei de înscriere 10 cor., a taxei de membru 12 cor., apoi pentru eventualele cazuri de moarte 2 cor. — toate plățite în un an — la cazuri de moarte suma de 2000 cor. — pe timp de 3 ani; la cazuri de incapacitate la lucru suma de 50 cor., lunar; iar după o plățire de 30 ani o anuitate de 600 cor. Ori-ce tată poate asigura pe fată la zestrea de 2000 cor. iar pe copil la majorenitate tot 2000 cor., — plățind rate bagatale. Dacă moare cel-ce plățește, încetează plățirea ratelor, iar copiii respectivi, primesc până la etatea de 15 ani anuitatea de 30 cor., iar la căsătorie ori majorenat suma asigurată. — Institutul are deplina acoperire. Suma asigurată până acum se urcă la 20 milioane. — În casa statului e depusă suma de 200.000 cor. cauție

Cu lămuriri și prospect servește atât centrala din Timișoara cât și agentura din Arad.

Șef-agent pentru comit. Arad și Hunedoara: **Kökényessy J. Károly, Arad.**

Se primesc bărbați de încredere ca agenți la sate ori orașe.

POLACSEK HENRIK, strungar artistic
Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popici Lignum-Sanctum, apoi articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum, bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rame p. ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în interpretare totfelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincie se execută prompt și solid.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparații de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. :-

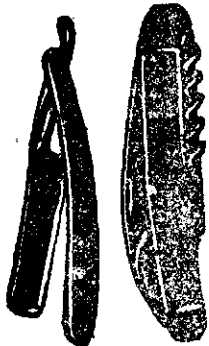
Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și fabricare de cuțite în Marosvásárhely,

Piața Petöfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le socotesc taxa numai — pentru cinci. —

Fabrica de tâmplărie
instalată cu putere de mașini a lui
Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășarie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării, farmacia, mobiliere pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pietrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Căsătorie. Un tânăr comerciant român, în etate de 26 ani, cu un mare magazin de ferărie într'un orașel românesc, care aduce un venit curat de 10—12 mii coroane anual, în lipsă de cunoștințe personale, caută pe astă cale o soție, domnișoară, ori văduvă tânără, cu zestre de 20—30 mii cor., o sumă care-i lipsește pentru căpărarea unei a doua prăvălii în aceeași localitate. — Răspunsuri să se trimită la Administrația ziarului »Tribuna«.

FABRICA DE BRÂNZĂ TRANSILVANIA

CLUJ
PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, calitate bună:

Brânză săcuiască 1/10 — 1/4 kg. în burduf
Brânză săcuiască 1—2 kg. în burduf
Brânză săcuiască 4—10 kg. burd. mare
Brânză săcuiască 5 kg. în lemn
Brânză săcuiască 10—15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Catalog gratuit.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,

BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

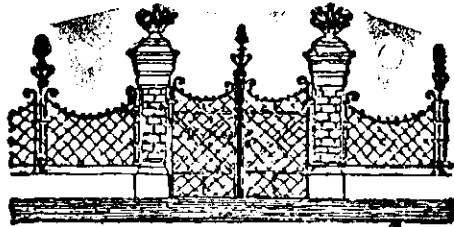
Pregătește toffelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie.
Catalog trimis gratis

Klein István

Pima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrăte) de oțel pentru paturi și sâte etc.

— Szeged, Kelemen-u. 4. —

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuției bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. — Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

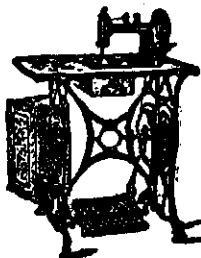
Horváth Béni

mehanic

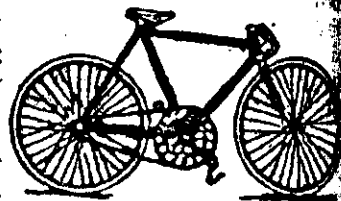
Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și **reparări de lucruri** ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Bicicletele de renume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilă

roată automată (cu frînă liberă) se vînd pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete

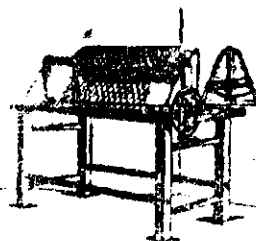
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, ștergător, lanterne, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, comutator. În urma circulației mari unde în toată Austria și Ungaria trimit și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică.

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratis

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

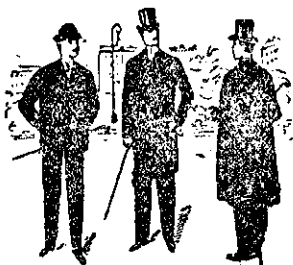
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele sale. PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

Recomandă și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco. PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6.

Iși recomandă depozitul bogat asortat cu stoffe din țară și străinătate, lucrează toffelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

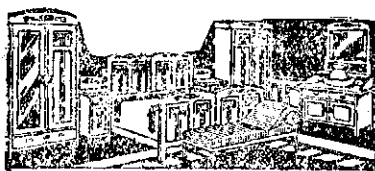
Lemnăria și fabrica de mobile din Ungaria de sud.

(Délmagyarországi falmegmunkáló és bútorgyár).

Timișoara

Fabrica: Elisabetin, Hattyu-u. 23.

Depozitul: Josefin, Kossuth-u. 17.

Avem în depozit: mobile p. dormitor, sufragerie, salon și locuințe garçon, lucrate în atelierul nostru, apoi garnituri de piele precum și mobile de aramă, executate după cele mai moderne și nouă cerinți. — Comandele se efectuează grabnic și conștiințios, pe lângă garanția demnă de toată încrederea. Prețuri convenabile.

Urmașul lui Gustav Novák

pălărier

și magazin de modă bărbătească

Timișoara-Josefin

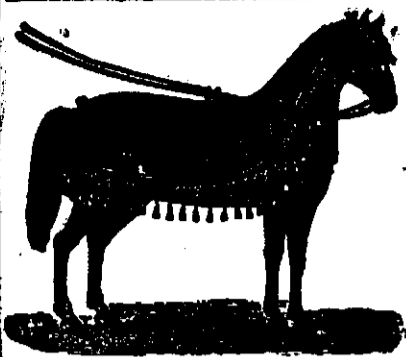
Strada Ludovic Kossuth No 17.

Cel mai mare magazin de

pălării moderne

pentru domni și copii, precum și în articole de modă bărbătească și chipie pentru uniforme cu prețurile cele mai moderate și serviciu prompt.

Milan Jorgovits

curelar, șelar și fabricant de geamantane în
 Timișoara-Centru
 Strada Jenőherceg-u. 14.
 — (Lângă muzicantul Braun). —
 (Temesvár - Belváros).

Recomandă în atenția onor. public din localitate și jur, magazinul său bogat asortat în hamuri și tot ce e de lipsă la călărit, apoi geamantane și geanțe de diferite calități.

Mai departe recomandă băștile, căpeștile și biciurile în cel mai favorabil preț. — Reparările se fac repede și la timpul cerut. — Comandele se execută prompt.

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
 — (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

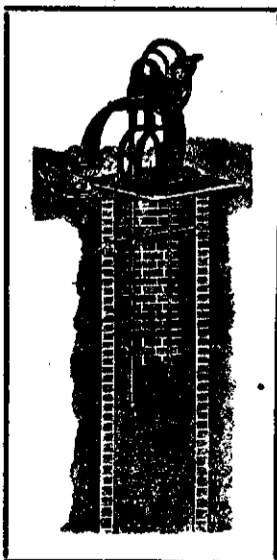
Atențiune!

Sunt de neîntrecut

în ce privește capabilitatea de suportat și tenacitatea lanțurilor și pompelor mele

„ERIKA“

(să nu se confunde cu alte fabricate).

Pentru comune, economii, grădini, curți, unde se folosește apă multă, sunt mai ales de preferit.

Prețurile sunt de aceea scăzute, ca nimeni să nu poată produce asemenea fabricate solide în acelaș preț.

Cereți prospecte și oferte dela

AND. RIEGER

prima fabrică în Transilvania de mașini agricole, turnătorie de metal și fier
 SIBIU-NAGYSZEBEN

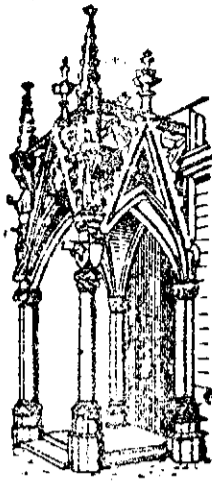
Atențiune!

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.

:- În stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. :-

Execută și reparaază

Lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, tofelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Telefon 557.

Telefon 557.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor — cuvenit. —

Cataloage ilustrate la dorință se trimit gratuit și porto franco. —

Petrof Antal ^{succesor} Wonka János

fabrică de pianes cesar regale în
 Timișoara-Josefin, Str. Szilágyi No 13.

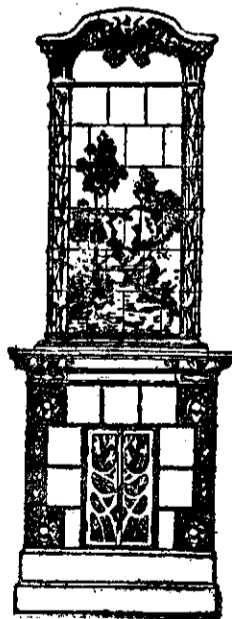
Magazin în Hunyadi-ut No 16.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
 Kolozsvár.

ABONAȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI

„TRIBUNA POPORULUI“

FOAIE POLITICĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Abonamentul:

Pe un an . . . . 4 Cor. | Pentru România și America:
 Pe un jumătate an 2 Cor. | Pe un an . . . . 10 Cor.

Administrația: Arad, Strada Deák Ferencz 20.

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lastruitorilor diplomă.

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânza aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincie merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

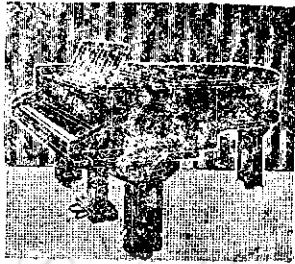
Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada Clisnădlei 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman). întemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

EDUARD LEXEN

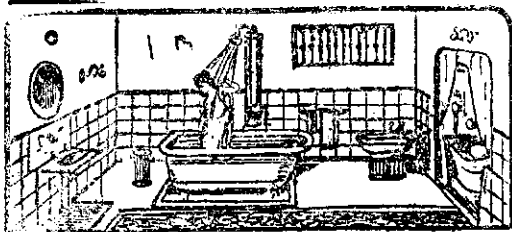
tinichigiu și antepriază de instalațiuni

BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

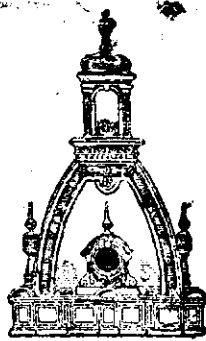
TELEFON No 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de tofelul dela 3 coroane în sus. — — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român din loc și jur, că am înființat în **Arad, Józseffőherczeg-ut No 9**, un

nou institut de văpsit, curățire chimică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi

Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul prompt și efeptuirea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efeptuiesc prompt.

Iosif Haas

zugrav de biserici în
Nagyszeben Sibiu — Saggasse No 13.

PRIMEȘTE :

și ia în itreprimere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Prețuri moderate.

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic
Cluj—Kolozsvár,
Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete, mașini de cusut, gramafone și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de brânză, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

Cele mai bune
meublerii și ar
și cele mai pu
bănci higie
nice de șco
și mobilarea
cuiștelor, hotel
lor, spitalelor
școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune
eriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașini

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă
ghete americane și franceze

cusute cu mâna în atelierul propriu — precum și —

ghete gata

f. moderne p. bărbați, femei și copii.

galoși, ghet
comode și
gimnastică.
Mare magazin
gum e renumit
de Sullivan pent
tocuri la ghet
creme excelen

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave se pregătesc după măsură. — La comanda din provincie destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.